

ПРОТОКОЛ О СПРЕЧАВАЊУ ЗАГАЂЕЊА ВОДА УСЉЕД ПЛОВИДБЕ УЗ ОКВИРНИ СПОРАЗУМ О СЛИВУ РИЈЕКЕ САВЕ

Босна и Херцеговина, Република Хрватска, Република Словенија и Република Србија (у даљем тексту: стране),

У складу са одредбама члана 30. става 1. Оквирног споразума о сливу ријеке Саве, склопљеног у Крањској Гори 3. децембра 2002. (у даљем тексту: FASRB),

С обзиром да су Смјернице о техничким захтјевима које се примјењују на пловила за унутрашњу пловидбу усуглашене на европском нивоу, Европски кодекс за унутрашње водне путеве (CEVNI) и Европски споразум о међународном превозу опасних материја унутрашњим водним путевима (ADN) представљају скуп водећих прописа са значајном улогом у надзору загађења вода од стране пловила унутрашње пловидбе,

Вјерујући да би, без обзира што је загађење вода проузроковано унутрашњим водним саобраћајем од мањег значаја, даље унапређење његових еколошких перформанси придонијело реализацији циљева заштите животне средине и заштите природе током коришћења унутрашњих водних путева,

Споразумјеле су се како слиједи:

ДИО I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. ДЕФИНИЦИЈЕ

1. Изрази дефинисани у члану 1. FASRB -а ће имати исто значење за потребе овог Протокола, осим ако није другачије наведено.

2. За потребе овог Протокола:

а) » FASRB « значи Оквирни споразум о сливу ријеке Саве, склопљен у Крањској Гори, Словенија, 3. децембра 2002., укључујући измјене уговорене у Споразуму о измјенама Оквирног споразума о сливу ријеке Саве и Протокола о режиму пловидбе уз Оквирни споразум о сливу ријеке Саве, склопљеног у Љубљани 2. априла 2004.;

б) »Савска комисија« значи »Међународна комисија за слив ријеке Саве« формирана на основу члана 15. FASRB -а;

ц) »пловило« значи сваки пловни објекат намијењен за пловидбу, укључујући чамце, скеле, као и техничка пловила;

д) »плутајући објекат« значи свака пловна конструкција која је стално привезана, усидрена или положена на ријечно дно, нпр. пристани, стамбене јединице,

ресторани, радионице, складишта, понтонски мостови, плутајући хангари, воденице;

е) *»отпад који настаје на пловилу«* значи материје или предмети које одговорна особа одстрани или намјерава или је обвезна да одстрани, укључујући отпад који настаје од рада пловила и отпад од терета;

ф) *»отпад који настаје од рада пловила«* значи отпад и отпадна вода који настају на пловилу као последица рада пловила и његовог одржавања; то укључује зауљени и мастан отпад и други отпад који настаје током рада пловила;

г) *»зауљени и мастан отпад«* значи отпадна уља, каљужна вода и други зауљени и мастан отпад, као отпадно мазиво, употребљени филтери, крпе, посуде и паковања за те отпаде;

х) *»отпадна уља«* значи употребљена уља или друга неупотребљива уља од мотора, мјењача и хидрауличне опреме;

и) *»каљужна вода«* значи зауљена вода из каљужа стројарнице, пикова, кофердама и бочних одјељака;

ј) *»отпадно мазиво«* значи употребљено мазиво са мазалица, из лежајева и друге опреме за подмазивање, као и друга мазива која није могуће поново употребити;

к) *»санитарне отпадне воде«* значи воде из кухиња, трпезарија, купатила, захода, праоница и друге људске отпадне воде;

л) *»кућни отпад«* значи органски и аноргански отпад који настаје у домаћинству и остаци хране, чији се састав разликује од других типова отпада дефинисаних у овом члану, а који настаје приликом коришћења пловила;

м) *»талог«* значи остаци који настају приликом рада постројења за прочишћавање отпадних вода на пловилу;

н) *»жидак муљ«* значи смјеса остатака терета с остатком воде за прање, рђе или блата, било да је прикладна или неприкладна за пумпање;

о) *»остали посебан отпад«* значи отпад који настаје приликом коришћења пловила, изузимајући зауљен и мастан отпад као и отпад наведен под к) до н) овога става;

п) *»отпад везан за терет«* значи отпад и отпадна вода на пловилу која потиче од терета укључујући остатке терета али изузимајући преостали терет;

q) *»преостали терет«* значи сваки текући терет који остаје након истовара као остатак у танковима или у цјевоводима гдје се не употребљава систем додатног црпљења према ADN-у, као и остали суви терет који остаје након истовара као остатак у спремиштима прије употребе ручних или механичких чистилица или усисних уређаја;

р) *»остаци терета«* значи сваки текући терет који не може да се одстрани из танка или из цјевовода системом додатног црпљења према ADN-у, као и сваки суви терет који не може да се одстрани из складишта употребом ручних или механичких чистилица или усисних уређаја;

с) *»пометено складиште«* значи складиште очишћено од терета уз помоћ ручних или механичких чистилица али без кориштења усисних уређаја или уређаја за прање, а које садржи само остатке терета;

т) *»исушени танк«* значи танк очишћен од преосталог терета помоћу додатних система за испумпавање према ADN-у, а који садржи само остатке терета;

у) *»усисано складиште«* значи складиште очишћено од преосталог терета помоћу технике усисавања и гдје су остаци терета знатно мањи у односу на пометено складиште;

в) *»опрана складишта или танкови«* значи складишта или танкови који након прања могу да се користе за сваки терет;

w) *»чишћење«* значи уклањање преосталог терета из складишта, танкова и цјевовода помоћу одговарајућих средстава (нпр. ручне или механичке чистилице, усисавач, система додатног испумпавања) која омогућавају стање чистоће и то *»пометено«* или *»усисано«* за складишта или *»исушено«* за танк за терет као и уклањање остатака од руковања теретом, амбалаже и опреме за складиштење;

х) *»прање«* значи уклањање остатака терета из пометених или усисаних складишта помоћу водене паре или воде;

у) *»вода за прање«* значи вода која настаје приликом прања складишта очишћених метењем или усисавањем или исушених танкова. Ту такођер припадају баластна вода и кишница из тих складишта или танкова;

з) *»прихватна станица«* значи пловило или инсталацију на копну, одобрене од стране надлежних тијела, за сакупљање отпада насталог на пловилима;

аа) *»уље«* значи нафта у било ком облику, укључујући сирову нафту, гориво, талог, уљни отпад и рафинисане производе;

бб) *»опасне материје«* значи материје с посебно штетним утицајем на воде, водни режим, и водни еко систем и које су отровне, канцерогене, мутагене, тератогене, биоакмулативне или имају друга опасна својства, нарочито када су постојане;

цц) *»пловидбена незгода«* значи незгода која укључује изузетна догађања као што су судар, насукање, катастрофа или друга спољна сила, које узрокују механичко оштећење пловила и посљедично испуштање, излијевање или избацивање опасних материја у водни пут.

Члан 2. ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1. Овај Протокол примјењује се на ријеци Сави од 0. ријечног километра до града Брежица у Словенији, на ријеци Колубари од 0. ријечног километра до 5. ријечног километра, на ријеци Дрини од 0. ријечног километра до 15. ријечног километра, на ријеци Босни од 0. ријечног километра до 5. ријечног километра, на ријеци Врбас од 0. ријечног километра до 3. ријечног километра, на ријеци Уни од 0. ријечног километра до 15. ријечног километра, на ријеци Купи од 0. ријечног километра до 5. ријечног километра, као и у њиховим лучким подручјима, склоништима, станицама за укрцај и искрцај.

2. Новоизграђена пловила и пловила на којима ће се започети процес реконструкције и модернизације након ступања на снагу овог Протокола, требају да буду опремљена капацитетима и средствима за складиштење отпада у циљу прикупљања и предаје истог прихватним станицама.

3. Сва остала пловила требају да се одговарајуће опреме капацитетима и средствима за складиштење отпада у циљу прикупљања и предаје истог прихватним станицама током периода од осам година након ступања на снагу овог Протокола.

ДИО II. СПРЕЧАВАЊЕ, НАДЗОР И СМАЊЕЊЕ ЗАГАЂЕЊА СА ПЛОВИЛА

Члан 3. ОСНОВНА ОБАВЕЗА

1. Стране ће да предузму све потребне мјере да ефикасно спријече, надзиру и смање загађење са пловила у пловидби и да проведу потребне мјере за одговарајуће поступање у случају загађења, примјењујући начело „загађивач плаћа увијек кад је то могуће“.

2. Стране ће да успоставе довољно густу мрежу прихватних станица на водном путу из члана 2. става 1. овог Протокола и на одговарајући начин ће да координирају све активности у вези са тим.

Члан 4. СПРЈЕЧАВАЊЕ ЗАГАЂЕЊА

1. Забрањено је испуштање, излијевање или одлагање предмета или материја, укључујући и уља, који могу проузроковати загађење воде или створити препреке или опасности за пловидбу, из пловила и плутајућих објеката у водни пут из члана 2. става 1. овог Протокола.

2. Заповједник пловила, чланови посаде и друге особе на пловилу ће уложити сву потребну пажњу, овисно о околностима, да избјегну загађење водног пута и да количину отпада који настаје на пловилу сведу на најмању могућу мјеру, као и да у највећој могућој мјери избјегну свако мијешање разних врста отпада.

3. У случају испуштања, излијевања или одлагања из става 1. овог члана, односно опасности од испуштања, излијевања или одлагања, заповједник пловила ће без одгоде да извијести најближе надлежно тијело и што прецизније назначи положај,

количину и материје које су испуштене. Свако пловило које је проузроковало загађење или открило случај загађења вода слива ријеке Саве, ће без одгоде да свим средствима извијести тијела надлежна за поступање по истом, као и пловила која се налазе у близини мјеста излијевања.

4. Заповједник пловила ће да извијести надлежна тијела о сваком уоченом онечишћењу воде.

5. Отпад који настаје на пловилу треба се сакупити и предати у складу са националним прописима, прихватним станицама у лукама или на другим мјестима одређеним за пријем отпада који настаје на пловилу.

6. Заповједник пловила ће да води и редовно ажурира Књигу о уљима и на захтјев надлежних тијела исту да на увид.

7. Забрањено је да се у воду испушта зауљени и мастан отпад. Каљужна вода предаје се прихватним станицама. Мора да постоји могућност печењења запорног вентила на цјевоводу за непосредно испуштање каљужне воде у затвореном положају.

8. Испуштање воде у водни пут из сепаратора за каљужну воду, који се налази на пловилу и који је одобрен од стране надлежних тијела, ће се изузети од забране из става 7. овог члана, ако је максимални садржај остатака уља након сепарације досљедно и без претходног разблаживања у складу са националним захтјевима, а у сваком случају мањи од 5 mg/l.

9. Забрањено је да се одстрањују или испуштају дијелова терета или отпада од терета из пловила у водни пут.

10. Забрана из става 9. овог члана неће се односити на воду за прање са остацима терета од материја чије је испуштање у водни пут изричито дозвољено националним прописима.

11. Сав кућни отпад који настаје на пловилу ће се прикупљати и, када је то могуће, након разврставања на папир, стакло, друге материјале који се могу рециклирати и остали отпад, ће се предавати прихватним станицама.

12. Забрањено је спаљивање кућног отпада, талога, жидког муља и осталог посебног отпада на пловилу.

13. Испуштање санитарне отпадне воде забрањено је за:

а) пловила за превоз путника са кабинама са више од 50 лежаја, и то након три године од ступања на снагу овог Протокола. Заповједник пловила ће да води и редовно ажурира Књигу санитарне воде и исту на захтјев надлежних тијела да на увид.

б) путничка пловила, сертификцирана (са дозволом) за превоз више од 50 путника, и то након осам година од ступања на снагу овог Протокола.

14. Забрана из става 13. неће се односити на путничка пловила која имају одобрена постројења за прочишћавање отпадних вода са граничним вриједностима и контролним вриједностима, које су у складу са вриједностима наведеним у Додатку овог Протокола.

15. Заповједник пловила које превози опасне материје обвезан је да извијести надлежна тијела одговарајуће стране. Страна о којој се ради може да организује пратњу за пловило на државном подручју које је у њеној надлежности.

Члан 5.

ТЕХНИЧКИ ЗАХТЈЕВИ ЗА ОПРЕМАЊЕ ЛУЧКИХ ОБЈЕКТА И ДРУГИХ ПРИХВАТНИХ СТАНИЦА

1. Стране ће да предузму све потребне кораке како би опремиле луке отворене за међународни саобраћај потребним прихватним станицама у року од пет година од ступања на снагу овог Протокола и исто тако ће да извијесте Савску комисију о смјештају прихватних станица на својим државним подручјима.

2. Прихватне станице ће да буду опремљене прирубницама на цјевоводу за преузимање каљужне воде и санитарне отпадне воде у складу са европским стандардом EN 1305 и EN 1306 и посудама за пријем отпадних уља, отпадног мазива и кућног отпада.

3. Савска комисија ће да састави и редовно обнавља попис прихватних станица.

Члан 6.

ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ИЗЛИЈЕВАЊА

1. У случају излијевања примјенит ће се потребне мјере за ограничавање ширења и уклањање изливених материја из воде.

2. За успјешан надзор код излијевања, надлежна тијела сваке стране ће да израде и примјене скуп најбољих доступних технологија и других мјера, у циљу утврђивања структуре посебних и уговорно ангажованих техничких средстава која су потребна за поступање у случају излијевања, као и структуре организације поступања у случају излијевања, и о томе извијесте Савску комисију.

Члан 7.

СПРОВЋЕЊЕ ОДРЕДБИ О СПРЈЕЧАВАЊУ, НАДЗОРУ И СМАЊЕЊУ ЗАГАЂЕЊА ВОДА УСЉЕД ПЛОВИДБЕ

1. Стране ће да одреде надлежна тијела и додијеле им одговарајућа овлашћења и обавезе у погледу испуњења захтјева за спречавање загађења вода усљед пловидбе.

2. Надлежна тијела ће да надзиру поштивање одредби овог Протокола на водном путу из члана 2. овог Протокола који је у њиховој надлежности.

3. Надлежна тијела ће посебно да:

а) осигурају расположивост најбољих доступних техника за спречавање загађења и најбољих доступних технологија за контролу загађења вода услед пловидбе,

б) успоставе, рационално размјесте и одржавају мреже прихватних станица,

ц) успоставе посебне лучке службе за управљање прихватним станицама, управљање прихватом отпада са пловила, уз обавезу задржавања и премјештања отпада који настаје на пловилима,

д) осигурају хитно обавјештавање о загађењу, посебно прекограничном, помоћу ефикасних комуникационих мрежа и, подузимају ефикасне мјере реакције у случају нужде, и

е) извијесте остале стране о пловилима и заповједницима пловила који озбиљно или често крше прописе.

Члан 8.

ПРАЋЕЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДА И СПРОВОЂЕЊЕ

1. Редовно праћење квалитета вода ће да обављају национална тијела за праћење. Савска комисија ће да успостави и одржава информациони систем о квалитету вода, као дио информационог система ријеке Саве.

2. Редовно праћење стања у лучким подручјима ће да обављају надлежна тијела.

3. Надзор и праћење инцидента ће да обављају национална тијела за вршење надзора.

4. Надлежна тијела страна, унутар подручја своје надлежности, предузимаће све потребне инспекцијске мјере како би се увјерила у поштивање свих правила и захтјева за спречавање загађења са пловила.

5. Надлежна тијела ће посебно да:

а) обављају инспекцију пловила, односно плутајућих објеката у циљу утврђивања узрока и случајева испуштања или губитка терета, отпада или отпадних вода које су штетне за људско здравље или ријечни екосистем,

б) подзму мјере у циљу отклањања повреде утврђених правила манипулације теретом, отпадом или отпадним водама које су штетне за људско здравље или ријечни екосистем,

ц) иницирају поступак за покретање тужбе за повреде утврђених правила и стандарда, у складу са законима који важе на државном подручју на коме је дошло до повреде и,

д) одмах забране даљу пловидбу или одобре ограничену пловидбу за пловила која представљају опасност за животну средину у складу са овим Протоколом и националним прописима, у циљу свођења на најмању могућу мјеру штетних утицаја на животну средину.

Члан 9.
ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И НАДЗОРА
ЗАГАЂЕЊА СА ПЛОВИЛА

1. Стран ће да сарађују на смањењу загађења вода услед пловидбе у случајевима од међусобног интереса.
2. Стране ће, путем Савске комисије да, израде програм заједничког дјеловања у циљу спречавања загађења вода услед пловидбе и успоставе међусобни информациони систем.
3. Када надлежно тијело постане свјесно опасности прекограничног загађења вода на сливу ријеке Саве, одмах ће да извјести сва надлежна тијела низводних страна о мјесту, количини и материјама загађења, користећи сва комуникациона средства укључујући и бродску радио мрежу ради раног упозорења о тренутном загађењу.
4. У случају пловидбених незгода које узрокују испуштање, излијевање или избацивање материја из пловила или плутајућих објеката са прекограничним утицајем или могућношћу прекограничног утицаја, мјешовито тијело ће на лицу мјеста да утврди узроке и околности пловидбених незгода, утицај на животну средину и могуће загађујуће ефекте на дијелове водног пута. Мјешовито тијело ће бити састављено од једног члана стране на чијем подручју је наступила пловидбена незгода и члана или чланова стране или страна чија су подручја погођена утицајем.

ДИО Ш.
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ДОГОВОРИ

Члан 10.
ИМЕНОВАНА ТИЈЕЛА И КОНТАКТ ОСОБА

1. Свака страна ће да одреди надлежно тијело/тијела које ће бити одговорно за провођење овог Протокола и именује одбор који ће у њено име бити надлежан за службену комуникацију у спровођењу овог Протокола.
2. Свака страна ће, не касније од датума на који је овај Протокол за њу ступио на снагу, да извјести Савску комисију о надлежном тијелу/тијелима и називу и адреси одбора. Свака странка ће одмах да извјести Савску комисију о евентуалним промјенама у односу на именовано тијело/тијела и назив и адресу одбора.
3. Савска комисија ће без одгађања да извјести стране о обавијештењима која прими у складу са ставом 2. овог члана.

Члан 11.
САСТАНАК СТРАНА

Састанак страна према члану 14. FASRB-а, такођер служи као састанак страна овог Протокола.

Члан 12.
МЕЂУНАРОДНА КОМИСИЈА ЗА СЛИВ РИЈЕКЕ САВЕ

Савска комисија своје задатке утврђене у FASRB-у, обавља „*mutatis mutandis*“ и у односу на спровођење овог Протокола.

Члан 13.
СЕКРЕТАРИЈАТ

Секретаријат предвиђен чланом 18. FASRB-а своје задатке утврђене у FASRB-у обавља „*mutatis mutandis*“ и у односу на спровођење овог Протокола.

Члан 14.
ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА ОВОГ ПРОТОКОЛА

Методологија сталног праћења спровођења FASRB-а, према члану 21. FASRB-а, примјењује се и на праћење спровођења овог Протокола.

Члан 15.
СМЈЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ

Стране ће да сарађују у изради смјерница за спровођење овог Протокола. Смјернице ће се донијети на састанку страна.

ДИО IV.
ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 16.
РЈЕШАВАЊЕ СПОРОВА

Сваки спор који настане између двије или више страна у вези са тумачењем или спровођењем овог Протокола ће се ријешити у складу са поступком предвиђеним FASRB-ом.

Члан 17.
ОДНОС ПРОТОКОЛА И FASRB-а

Одредбе FASRB-а које се односе на његове Протоколе примјењују се и на овај Протокол, осим ако овим Протоколом није другачије предвиђено.

Члан 18.
ДРУГИ СПОРАЗУМИ

1. Ништа у овом Протоколу не утиче на права и обавезе неке од страна на бази било ког споразума који је на снази на датум ступања на снагу овог Протокола.
2. У циљу спровођења овог Протокола, стране могу да склопе двостране или вишестране споразуме или договоре, који нису у супротности са овим Протоколом.

Члан 19.
РЕЗЕРВЕ ИЛИ ИЗУЗЕЋА

На овај Протокол не могу да се ставе никакве резерве или изузећа.

Члан 20.
ТРАЈАЊЕ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

1. Овај Протокол се склапа на неодређено вријеме.
2. Овај Протокол подлијеже ратификацији, прихвату или одобрењу.
3. Исправа о ратификацији, прихвату или одобрењу ће да се положи у најкраћем могућем року код Депозитара одређеног у члану 23. овог Протокола. Депозитар ће да обавијести стране о датуму полагања сваке исправе о ратификацији, прихвату или одобрењу.
4. Овај Протокол ступа на снагу тридесетог дана од датума полагања четврте исправе о ратификацији, прихвату или одобрењу. Депозитар ће да обавијести стране о датуму ступања на снагу овог Протокола.

Члан 21.
ИЗМЈЕНЕ И ДОПУНЕ, ПРЕСТАНАК И ПОВЛАЧЕЊЕ

1. Одредбе FASRB-а које се односе на измјене и допуне и повлачење примјењују се и на овај Протокол.
2. Овај Протокол може окончати заједничким споразумом свих страна.
3. Протокол престаје у случају престанка FASRB-а.

Члан 22.
МЕЋУДРЖАВНЕ ГРАНИЦЕ

Одредбама овог Протокола као и његовом примјеном ничим се не задире у питање утврђивања и означавања међудржавних граница између страна.

Члан 23.
ДЕПОЗИТАР

1. Влада Републике Словеније ће бити Депозитар овог Протокола.
2. Депозитар ће да, након ступања на снагу овога Протокола, осигура његов упис у складу са чланом 102. Повеље Уједињених нација.

Сачињено у Београду, 1. јуна 2009. у четири оригинала на енглеском језику, од којих по један задржава свака страна.

ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ

Веселин Пољашевић, в.р.

замјеник министра, Министарство комуникација и транспорта

ЗА РЕПУБЛИКУ ХРВАТСКУ

Бранко Бачић, в.р.

државни тајник, Министарство мора, промета и инфраструктуре

ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

Саша Драгин, в.р.

министар, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

ЗА РЕПУБЛИКУ СЛОВЕНИЈУ

Јанез Пожар, в.р.

генерални директор, Директорат за поморство, Министарство за промет

ДОДАТАК

Граничне и контролне вриједности за постројења за прераду отпадних вода на путничким пловилима

Постројење за прераду отпадних вода на путничким пловилима мора да испуни минимум следећих захтјева:

1. Током типског одобрења на основу EN 12566-3:2006, морају да се испуне следеће граничне вриједности:

Параметри	Концентрација кисика	Узорак
Биолошка потрошња кисика (ВРК ₅) према ISO N5815-1 из 2003. године	20 mg/l	24 часовни просјечни узорак репрезентативни узорак
	25 mg/l	
Хемијска потрошња кисика (КПК) према ISO N6060 из 1986. године	100 mg/l	24 часовни просјечни узорак репрезентативни узорак
	125 mg/l	

2. Током рада, морају да се испуне следеће контролне вриједности:

Параметри	Концентрација кисика	Доводи до
Биолошка потрошња кисика (ВРК ₅) према ISO N5815-1 из 2003. године	25 mg/l	репрезентативни узорак
Хемијска потрошња кисика (КПК) према ISO N6060 из 1986. године	125 mg/l	репрезентативни узорак случајни узорак
	150 mg/l	

Неопходно је осматрање вриједности код процедуре израде репрезентативног узорка

1. Репрезентативни узорак чини микс сачињен до највише пет случајних узорака истог волумена, изведен у временском размаку не већем од једног сата и у интервалу између самих узорака не већем од двије минуте.
2. Надлежна тијела могу да користе **једнаковриједне** (подједнаке-уједначене) процедуре.
3. Механички и хемијски процеси који се користе у поступку халогенизације и хлорирања нису дозвољени
4. Неопходно је да се предузму адекватне мјере за складиштење и правилно одлагање талога из постројења за прераду отпадних вода са путничког брода.